

Tiedolla johtaminen korkeakoulukirjastoissa: kirjastonjohtajan näkökulma

Kirjastojen tietojohdamisen aloitusseminaari ,ESAVI' 4.6.2019,
Hanna Lahtinen, hanna.lahtinen at laurea.fi

AMK-kirjastot

- 25 ammattikorkeakoulua (amk)
 - 20 amk-kirjastoa + 5 osana yhteiskirjastoja
 - **AMK-kirjastojen käyttäjäkyselyssä (2017) 21 + 2**
 - **korkeakoulukirjastojen yhteistilastoinnissa (2018) 20 + 4**
- Opiskelijoiden määrä 125 000
 - amk-henkilöstömäärä reilut 8 000 htv
 - amk-kirjastojen henkilöstömäärä noin 260 htv

Tarina Laurea-kirjaston kehittämisestä

- Opiskelijoiden määrä 7 400
 - amk-henkilöstömäärä reilut 550 htv
 - kirjaston henkilöstömäärä 15,7 htv
 - **yksi kirjasto – kuusi osoitetta Uudellamaalla**
 - **hajautetun organisaation johtamisen haasteet**
- Vakainainen amk 2000-
- Kehittämisen johtaminen
 - Evamk-kirjastojen strategia 1998-2005
 - Laurea-kirjaston strategia 2005-2010
 - Laurea-kirjaston tavoitteet 2010-2015
 - Laurean tieto- ja julkaisupalveluiden tavoitteet 2015-2020

Tavoitteena paras amk-kirjasto 2015

■ Toimenpiteet ja Mittarit:

E-kokoelma 2015	Verkkopalvelut 2015	Verkostot 2015	Tila & viestintä 2015
<p>Hankimme keskeisistä kokoomastamme suurimman osan e-aineistoina.</p> <p>MITEN SAAVUTAMME TÄMÄN?</p> <ul style="list-style-type: none">Jatkamme aktiivista e-hankintaprosessiaKehitämme osaamista e-aineistojen hankinnasta ja käyttöön saattamisestaTuostamme kaiken mahdollisen e-aineiston maistaOhjaamme ja markkinoidemme aktiivisesti e-aineistojen käyttöäLuomme optimaalisen käyttöön sopivien e-aineistojen	<p>Verkossa toimii sellä käyttäjäläheisesti kehitetty paketti.</p> <p>MITEN SAAVUTAMME TÄMÄN?</p> <ul style="list-style-type: none">Kirjaston avoimuus- ja sosiaalisen median palvelut löytyvät keskeisellä verkossaRakennamme verkkopalvelun yhdessä asiakkaan kanssaLuomme uuden verkkoyhteistyön osaamista ja käytönSeuramme kantaisten kehitystä ja hyödyntämistä kehityksessä	<p>Luomme verkostoissa uutta osaamista tiedon asiantuntijoina.</p> <p>MITEN SAAVUTAMME TÄMÄN?</p> <ul style="list-style-type: none">Osaillamme e&ä-yhteistyön ja muiden alojen verkostoissaToimimme yhteistyössä kansainvälisissä verkostoissaJatkamme Laurea-kirjaston osuutta kahden aineellisesti osaamishyödyssäRakennamme onnistuneita osittain tiedon luontia ja välitysohjelmia	<p>Kirja, kirjayhteydet ja sohva – tieto lähelläsi mukavasti.</p> <p>MITEN SAAVUTAMME TÄMÄN?</p> <ul style="list-style-type: none">Välittämme kirjaston tiedonvälitysohjelmien verkossa 30/24/7 - aineistoina myös väänMuutamme perinteisiä meiläköitä kirjastoista fyysisiä kirjan monipuolisiksi verkkokirjoiksiAvoimme fyysiset tilat ja muutamme ne monikäyttöisiksiSisällemme meillä on redusoimien ja kommunikoinnin keskeinen kanava
<p>RAKASTAMME TIEDON OINGELMAT</p> <p>KEHITTÄMME MITTAREI: e-aineiston hankinnan toteutumisen osuutta 2015 hankinta e-aineistoina 2014 - 2015</p>	<p>LUONTAMME TIEDON TUOTTAMIN JA KÄYTTÄMÄN</p> <p>KEHITTÄMME MITTAREI: verkkopalvelun käyttäjien tyytyväisyyttä 2015 hankinta e-aineistoina 2014 - 2015</p>	<p>VERKOSTOITUMME JA VÄLITÄMME</p> <p>KEHITTÄMME MITTAREI: yhteistyön avoimuus- ja välitysohjelmien osuutta, mukavasti hankintaprosessissa 2015 hankinta e-aineistoina 2014 - 2015</p>	<p>MOUKUTTELEMME ASIAKKAAT FYSIISEEN JA VIRTUAALISEEN TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN</p> <p>KEHITTÄMME MITTAREI: kirjaston, fyysisen käytön ja verkkopalvelun käyttöä 2015 hankinta e-aineistoina 2014 - 2015</p>

- Tavoitteen määrittely
- Toimenpiteet, jotka edistävät tavoitteen toteutumista
- Mittarit, jotka todentavat tavoitteen saavuttamista
- Osaamisen kehittämissuunnitelma

Tavoitteen toteutumisen seuranta valittujen mittareiden avulla

- Mittarien seuranta osana taustaorganisaation mittaristoa QPR:ssä

16. Kirjasto		Periodi: Oletus					
Hierarkki	2010	2011	2012	2013	2014	Vlm. tiete	Tavoite
10. Kirjasto							
01. Elektroninen/painettu kokoelma							
E-aineiston osuus (%) aineistohankinnosta	22,6 %	21,9 %	20,3 %	27,9 %	41,5 %	2014	50,0 %
Engläninkiel. e-aineiston käyttö yht. (käyttökerrat)	137 799	236 092	308 281	307 869	265 340	2014	200 000
Kokoelmapolitiikan päivittäminen (päivityskerrat)	1	0	0	1	0	2014	2
Kokoelmien sopivuus (palautearvio yht.)	3,97			4,02		2013	4,00
Uuden painetun aineiston osuus kokoelmasta (%)	30,0 %	34,8 %			24,5 %	2014	30,0 %
02. Verkkopalvelut							
Verkkopalvelujen käytettävyyttä (palautearvio)	3,98			4,41		2013	4,00
Verkkötyöhyvinvoinnin arviointi (arviointikerrat)				1		2013	
03. Verkoston rakentaminen							
Kv-toimintaan osallistuminen (hb, km, yht.)	16	5	17	7	7	2014	
Ti-seurantatiedot (päivityskerrat)		1	1	1	2	2014	2
04. Tila ja viestintä							
Artikkelit (bet. ja ammatil.) ja kirjat (km)	2	8	7	21	9	2014	
Kävijämäärät ja verkkokäynnit yht. (km)	569 782	682 036	642 643	605 885	569 388	2014	682 036
Kirjastopalvelun toimivuus (palautearviot)							
Mobile- ja sosiaalisen median käyttö (km)	12 074	20 773	14 651	13 036	12 602	2014	
Ulkoiset silykset ja postit (km)	5	14	10	4	7	2014	
05. Toimintatapa ja arkiprosessit							
Henkilöstön kv-osaamisen taso (kehityskeskusarvio)	2,0			2,6	2,6	2014	
Henkilöstön voimavarat-kyseely (kyseelykerrat)	1		1			2012	3
Kirjastori laatusuoston kehittäminen (päivityskerrat)	1	0	1	1	0	2014	6
Lainaukset yht. (km)	418 379	449 577	478 078	479 005	353 505	2014	
Osallistuminen koul- ja kehitt.täsaauksiin (keskm., pv/hv)	11,0	9,7	8,1	13,7	15,2	2014	

Mittarihimmeli

Tavoitteen toteutumisen seurannassa käytettiin tietoja:

- OKM:n keräämä opiskelijapalautetieto, vipunen.fi
 - Korkeakoulujen käyttäjäkyselyt
 - Korkeakoulujen yhteistilastot
 - Raportit kirjastojärjestelmästä, some-välineistä jne
 - Raportit kirjanpitojärjestelmästä, talouden toteuma
 - HR-järjestelmät, mm. työssäolopäivät, työtehtävien jakautuminen, kehityskeskustelut
 - Työhyvinvointikyselyt
-
- Laadulliset mittarit: analyysit, vuosiraportit, toteamat
 - Tutkimukset, toimintaympäristökatsaukset, heikot signaalit jne

Mihin tietoa käytettiin

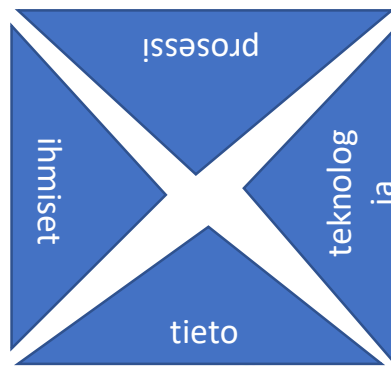
- Toimintaympäristön analyysi
- Lähtötilanteen analyysi ja arviointi
- Mahdollisuuksien kartoittaminen, tavoitetason asettaminen
- Kehittymisen seuraaminen ja toimenpiteiden tiellä pitäminen
- Todentaminen ja vaikuttavuuden osoittaminen
- Ennakoiminen

Haasteet

- Seurattavia mittareita on vaikea rakentaa
 - yksiselitteisiä, ymmärrettäviä, helposti saatavilla ja seurattavia
 - ei varmuutta mitä mittari mittaa
- Faktatiedon analyysi
 - tulkinta, hyödyntäminen ja vaikuttavuuden osoittaminen
- Faktatietoa on paljon
 - miten hallita kokonaisuutta
 - miten ymmärtää monimutkaisia prosesseja
- Faktat kertovat menneestä ajasta
 - ennakoivat heikosti tulevaa

Tavoite saavutettiin

- Valmistuvien opiskelijoiden palautteen (vipunen.fi) mukaan vuosina 2015, 2016, 2017 ja 2018 Laurea-kirjasto oli paras amk-kirjasto
- "Kyllä kai me sitten jotain tehtiin oikeinkin", henkilöstön jäsenen toteamus, 2017
- Tietojohtamisen osa-alueet
 - tieto
 - teknologia
 - prosessi
 - Ihmiset
 - toimintaympäristö

Kehittäminen jatkuu

- **Tieto- ja julkaisupalveluiden tavoitteet 2015-2020**
 - tutkimustieto toiminnan kehittämisessä
 - toiminnan ja ympäristön monitorointi/analysointi
 - käyttäjien osallistaminen palveluiden suunnitteluun
 - itseohjautuvat, ketterät ryhmät
 - verkostojen merkitys, jatkuva vuorovaikutus
 - muutama määrällinen indeksi
- **Menestysresepti seuraaviin tavoitteisiin (?)**
 - Faktan, kokemuksen ja intuition yhdistäminen
 - Tekoäly mallintamassa toimintaympäristöä ja menestystekijöitä

Kiitos